

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 203/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 a jeho rozsudkom z 10. novembra 2008, ako aj svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 187/2009 a jeho uznesením z 29. októbra 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. novembra 2009 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 2. decembra 2009, ktorou namietal porušenie svojho

základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 a jeho rozsudkom z 10. novembra 2008, ako aj svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 187/2009 a jeho uznesením z 29. októbra 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 9. mája 2003 okresnému súdu žalobu proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „odporca v 1. rade“), Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „odporca v 2. rade“) a Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „odporca v 3. rade“); konanie je vedené pod sp. zn. 18 C 96/2003. Ďalší priebeh konania opisuje sťažovateľ takto:

„Porušovateľ práv: Okresný súd v Trnave Hlavná 49, 917 83 Trnava v konaní sp. zn.: 18 C/96/2003 zákonná sudkyňa JUDr. Z. Z. keď je porušované právo garantované čl. 48 ods. 2 – zbytočné prieťahy v konaní, Ústavy SR a porušované právo garantované čl. 6 ods. 1 právo na spravodlivé súdne konanie dohovoru – keď sudkyňa vyhadzuje zo súdneho spisu dôležité dôkazy (rozsudok ESLP č. 57678/00 zo 27. 06. 2006, Nález ÚS SR III. ÚS 141/06, niekoľko rozhodnutí Generálnej prokuratúry XV/2 Pz 61/08-17, XV/3 Spr. 1004/06-28, rozhodnutie o začatí trestného stíhania z roku 2003, žiadosti o zabezpečenie nárokov poškodeného, listy obvineného a zvukový záznam)

Krajský súd v Trnave Vajanského 2, Trnava v konaní sp. zn.: 9 Co/187/2009-836 senát JUDr. K. ktorý konal neverejne, hoci bol žiadaný konať verejne a znovu vykonať dokazovanie, nakoľko prvostupňový súd konanie odbil. Krajský súd porušil základné práva garantované čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a súdne konanie umožnil zmarit', aby skončilo v prospech zločincov, myslím tým štáto-mafiu.“

V nadväznosti na to sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom takto rozhodne:

„II.A. Okresný súd v Trnave porušil základné práva D. B. garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Krajský súd v Trnave v konaní 9 Co/187/2009-836 porušil čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

II.B. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Trnave 9 Co/187/2009-836 zo dňa 29. 10. 2009 a zrušuje rozsudok Okresného súdu v Trnave 18 C/96/2003-740 zo dňa 10. 11. 2008 ako protizákonné neetické rozhodnutie brutálne a proti sudcovskej cti – mafiánske svojvoľné.

II.C. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje štátu Slovenská republika zaplatiť D. B. sumu 1,394.346.- Sk = 46.284 Eur plus úroky z omeškania vo výške 0.5 % denne z dlžnej sumy od dňa 12. 02. 1999 (zmluvná zábezpeka) podľa čl. 46 ods. 3 každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu... alebo nesprávnym úradným postupom Ústavy Slovenskej republiky.

Slovenská republika je povinná zaplatiť všetko v lehote 15 dní od doručenia Nálezu Ústavného súdu SR.“

Sťažovateľ žiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd preskúmal sťažnosť na predbežnom prerokovaní z hľadiska sťažovateľom namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a vo vzťahu ku konaniu krajského súdu z hľadiska namietaného porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru vychádzajúc z obsahu petitu, ktorým je v konaní o sťažnosti viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

1. Predmetom sťažnosti je v prvom rade tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zo sťažnosti sťažovateľa (v znení jej doplnenia) a z vyžiadaného spisového materiálu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 C 96/2003 zistil, že v tejto veci sťažovateľ už viackrát namietal na ústavnom súde porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 96/2003.

Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 274/06 preskúmal postup okresného súdu a uznesením z 13. septembra 2006 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 odmietol z dôvodu zjavnej

neopodstatnenosti. Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že uvedené konanie bolo právoplatne skončené 24. októbra 2006.

Taktiež v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 90/08 ústavný súd uznesením zo 6. marca 2008 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 v období po 24. októbri 2006 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Toto konanie bolo právoplatne skončené 8. apríla 2008.

Rovnako v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 280/08 ústavný súd uznesením z 18. septembra 2008 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 v období po 8. apríli 2008 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Toto konanie bolo právoplatne skončené 23. októbra 2008.

Napokon v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 322/09 ústavný súd uznesením zo 7. októbra 2009 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 v období po podaní odvolania 22. decembra 2008 (proti rozsudku okresného súdu z 10. novembra 2008) taktiež odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Toto konanie bolo právoplatne skončené 4. novembra 2009.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

S poukázaním na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48

ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období do 4. novembra 2009 ako neprípustnú z dôvodu predchádzajúcich rozhodnutí ústavného súdu v tejto veci.

Ústavný súd v rámci preskúmania konania o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vedeného pod sp. zn. 18 C 96/2003 v období po 4. novembri 2009 zistil, že krajský súd o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 10. novembra 2008 rozhodol tak, že uznesením sp. zn. 9 Co 187/2009 z 29. októbra 2009 odvolanie sťažovateľa vo veci samej odmietol. V napadnutej časti náhrady trov konania odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť odporcovi v 1. rade náhradu trov konania v sume 26,65 €. Zároveň nepriznal odporcom v 2. a 3. rade náhradu trov konania na súde prvého stupňa a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Predmetné uznesenie bolo okresnému súdu doručené 8. novembra 2009 a právoplatnosť nadobudlo 18. novembra 2009.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 96/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 212/06, IV. ÚS 103/07) sa ochrana základného práva vrátane práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd pri skúmaní porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa

objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o porušení tohto základného práva (IV. ÚS 226/04).

Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (IV. ÚS 103/07).

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na obsah a účel čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru základom rozhodujúcim pre posúdenie dôvodnosti tejto časti sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že v čase, keď bola sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu, t. j. 30. novembra 2009 (na poštovú prepravu podaná 26. novembra 2009), už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal po celý čas trvania súdneho konania o náhradu škodu a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 96/2003. Sťažovateľ sa teda obrátil na ústavný súd so svojou sťažnosťou v čase, keď okresný súd už svojím postupom nemohol porušovať jeho označené práva (obdobne IV. ÚS 211/07, IV. ÚS 300/07).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd považuje sťažnosť sťažovateľa v tejto časti za zjavne neopodstatnenú, a preto ju z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej namietal, že označeným postupom a rozsudkami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a vo vzťahu ku konaniu krajského súdu navyše aj k porušeniu práva na účinný právny prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

Ústavný súd v súvislosti s uvedeným konštatuje, že na prerokovanie tej časti sťažnosti, ktorá sa týka konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 96/2003 a jeho

rozsudku z 10. novembra 2008, nie je daná právomoc ústavného súdu. Z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy totiž vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. To znamená, že právomoc poskytnúť ochranu označenému právu sťažovateľa mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou taktiež domáha vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 187/2009 a jeho uznesením z 29. októbra 2009. Podstata jeho námietok spočíva v tom, že mu opísaným postupom a uznesením krajského súdu v konaní v jeho veci bola odňatá možnosť konať pred súdom (podľa jeho tvrdenia „*Krajský súd v Trnave v konaní 9 Co/187/2009-836 vôbec vec neprejednal, ani len neverejne, hoci bol sťažovateľom žiadaný o prerokovanie veci...*“).

Zo spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 C 96/2003 ústavný súd zistil, že proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ 26. novembra 2009 dovolanie, v ktorom uplatnil argumentáciu porovnateľnú s argumentáciou uplatnenou v sťažnosti doručenej ústavnému súdu.

Okresný súd uznesením z 25. marca 2010 ustanovil sťažovateľovi na jeho žiadosť za zástupcu v dovolacom konaní advokáta JUDr. P. S., T. Vzhľadom na to, že ustanovený advokát podal proti predmetnému uzneseniu okresného súdu odvolanie, v čase prerokovania sťažnosti ústavným súdom okresný súd dovolanie sťažovateľa ešte nepredložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolaciemu súdu.

Ako už bolo uvedené, z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci

mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné.

Za daných okolností ústavný súd v tejto časti sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd poukazuje aj na svoj právny názor (m. m. napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 184/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy možno takúto sťažnosť považovať za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ako aj o ďalších nárokoch uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2010